

Tartu Luterliku Peetri Kooli lasteaia lapsevanemate rahulolu-uuring

Järeldused ja valik tagasisidest

Küsitlus toimus: 08.-26.04.2015

Vastajaid 45 (72 lapse vanematest)

Punga 2-I: 9 vastajat

Punga 2-II: 13 vastajat

Roosi 1-I: 13 vastajat

Roosi 1-II: 9 vastajat

1. järeldus: Lasteaed on vastanud lapsevanemate ootustele, vanemate rahulolu on üldiselt kõrge, lapsed on lasteaias kohanenud.

Vastustes küsimusele „Kas ja kuidas me oleme vastanud teie ootusele?“ kordub isegi „Ootused on igati ületatud“, „Ootused on ületatud vaadates lapse arengut“, „Ootused on ületatud“, „Suurepäraselt, heas mõttes ületate ootuseid“ jne. Samas oli ka paar vastajat, kes piirdusid vastusega „Üldjoontes on vastanud“ või „Enam-vähem“.

- Kristlik komponent näib olevat oodatust väiksem.

- Olete igati vastanud meie ootustele. Meie laps tuleb iga päev hea meelega lasteada ja see on kõige olulisem näitaja.

- Vastab täpselt ootustele. Üks mittevastavus - Kuigi arvasin, et kogu lasteaed on üks tervik, siis praegu oleks nagu kaks lasteada jagatud õuega.

- Toidu osas olete igati vastanud meie ootustele ja hea, et see on lasteasutusele nii oluline - sest peabki olema. Lapsed viibivad üldjuhul 5 päeva nädalas 8-9 tundi lasteaia ja see on väga määrav, millist toitu seal pakutakse. Samuti on oluline waldorfpedagoogika rakendamine. Väga hindame, et õpetajad ning abistav personal end koolitab ja täiendab oma teadmisi ning pakub seda võimalust ka lastevanematele.

- Olete suutnud luua keskkonna, kus lapsed tunnevad end hästi ja mis soodustab mitmekülgset arengut.

Enam lapsele (vanema arvates) meeldivatest tegevustest tuuakse valdavalt esile õues mängimist (*müttamist, ronimist, onni ehitamist*), õppekäike, vaba mängu, meisterdamist.

-(Lapsele meeldib enim) õues mängimine ja müttamine, muidugi isejoonistatud piltide kogumine ja meisterdamine. Lapse suur avastus oli oma maitsetaime ja lille istutamine :)

Vastates küsimusele „Mis lapsele lasteaia muret valmistab?“ tuuakse korduvalt esile seda, et muret valmistavad lastevahelised suhted, magamis- ja toitumisharjumused.

2. järeldus: Lapsevanemad hindavad lasteaia töötajaid kõrgelt ning tunnustavad nende tuge lapse arengul.

Lasteaia õppe- ja kasvatustegevustega on vastajad eranditult „rahul“ või „väga rahul“, sisulistest vastustest:

- *Oleme väga rahul - õppetegevused on mitmekülgsed, meeldib, et suur rõhk on loovusel ja lapse enda initsiatiivil, väga heal tasemel logopeediline tugi, suurepärase koostöö vanematega.*
- *Oleme väga rahul, et õpetajad lähtuvad tegevuste puhul lapse soovide ja valmisolekust ning arvestavad seda igati. Meeldib see, et last tunnustatakse ja kiidetakse. Väga tore on see, et meisterduste puhul kasutatakse naturaalseid materjale. Meeldib õpetajate oskus lõimida erinevaid aineid märkamatu päevategevustesse.*
- *Kohati võiks kasvatajad laste suhtes konkreetsemad olla, kui on näha, et lapse valik ei ole mõistlik (nt et ei saadetak lumivalgete riietega õue, kui teised õueriided on ka olemas jms). Samas üldiselt sujub kenasti, seega suuri muresid pole.*
- *Jäin kenasti rahule. Veidi küsimusi tekitab see erinevas vanuses laste koos õpetamine. Lihtsalt ei kujuta ette, kuidas see realselt välja näeb. Kõigiga ei saa ju maksimaalselt hästi tegelda. Lapsele meeldib kangesti meisterdada, kuid olen aru saanud, et Waldorfi pedagoogikas midagi lihtsalt meisterdamise pärast ei tehta, meisterdataval asjal peab olema praktiline väärtus. Minu laps tunneb meisterdamisest puudust.*
- *Oleme rahul, aga rohkem võiks olla infot, mis 4-5 aastastele õpetatakse lasteaias või mis teemad täpselt ja kava on iga nädal - oleks väga huvitav ja ka lapsevanematel rohkem võimalust olla kaasatud. Näiteks sooviksin ma teada, kuidas ja mida räägitakse lastele lasteaias elust ja elamisest maa peal, surmast, vanadusest, looduseadustest ja kuidas maailm alguse sai. Meie näiteks nüüd seda 7 päeva lugu kodus sõna-sõnalt ei võta, pigem ikka suure paugu teooriast lähtume :)*

Ka logopeedilist tuge hinnatakse „heaks“ või „väga heaks“. Samas tunnistas üks vanem, et pole kindel, kas tema laps logopeedilist abi saab ning paar vanemat sooviksid selle kohta enam tagasisidet (nt kirjalikult õppeaasta lõpul).

- *Meie laps sai logopeedilist tuge seoses r-häälikuga. Ta sai selle üsna kiiresti selgeks, aga sellest tekkis lapsel mure, et ma ei tohi seda lasteaias rääkida, sest siis ta ei saa enam logopeedi juures käia. Järelikult oli tegu lapse jaoks väga positiivse kogemusega.*
- *Maili Karindi on imeline, olen saanud palju häid soovitusi.*
- *Meie pere on väga rahul, et logopeed lasteaias jaanuarist alustas. Saime oma 5-aastasele r-tähe huvilisele paari nädalaga õpetaja Mailiga õige hääliku suhu. Oli väga õige ajastus ja sellega on meie pere logopeedilised probleemid lahendatud.*
- *Ma ei ole veel aru saanud, kas minu lapsed ka logopeedi juures käivad. Õnneks aga on mõlemal raskemad häälikud kenasti loomulikult teel kõnesse tulnud, seega suuri probleeme pole ka olnud.*

Lapsevanemad hindavad lasteaia töötajate juures korduvalt rahulikkust/tasakaalukust, hoolivust, empaatiavõimet, tähelepanelikkust, inimlikkust, individuaalselt lähenemist, loomingulisust, avatust ning suhtlemisuskust (tagasiside andmine).

- *Abivalmidus (suur tänu Ilonale suure toe eest lapsele raskel ajal väljaspool tööaega), ühtki mure ei jäeta tähelepanuta, mõeldakse palju laste heaolule, rahulikkus (pole näinud, et keegi oleks närviline), krapasakus ja teotahe (väga hea eeskuju).*

- Isikuomadused on need mis määravad selle, kui hästi inimesed ühe või teise ameti või rolliga toime tulevad. Minu lapse õpetajad on erilised inimesed, kes ilmselgelt naudivad oma tööd. Kristel-Maria noorus ja uued ideed ning Heidi kogemused on meil suurepäraselt tasakaalus.

- Waldorfpedagoogikaline lähenemine lapse olemusele ja kasvatamisele. Mulle meeldib kuidas nad suhtlevad lastega ja neile õpetavad teisiti maailmanägemust.

- Särvavad isiksused, pädevad spetsialistid, loomingulised, head suhtlejad, igas mõttes ilusad inimesed.

- Õpetajate sõbralikkus lastega suhtlemisel, üldse ohter suhtlemine (võrreldes mõnede teiste lasteaedadega tundub, et lastega tegeletakse ja räägitakse palju)

- Hindan kõrgelt õpetajate lapsest lähtuvat suhtumist ja oskusi rakendada waldorfpedagoogika elemente. Väga meeldib õpetajate rahulik meel ja oskus laste tegevusi samas meeolus suunata ning probleeme sujuvalt ja ärritumata lahendada.

Vastates küsimusele „Millised küljed vajaksid õpetajates arendamist?“ töid vanemad korduvalt esile julgust ja konkreetsust suhtlemisel lapsevanematega (k.a negatiivse tagasiside andmine). Paljud tunnistasid, et ei oska sellele küsimusele vastata.

- Julgust vanemale ütlemiseks, et laps on nähtavalt tõbine. Haiget last ei pea rühma lubama.

- Võiva julgemalt rääkida, kui lapsega on probleeme.

- Rõõmsa meele säilitamine kui endal on raske aeg, rohkem sära silmadesse, rahulikku rõõmsat nägu - ilmselt need sõltuvad ka inimese iseloomust, loomusest ja ei saagi eriti muuta.

- Abikaasa arvab, et õpetajad võiksid alati kanda seelikut või kleiti, et olla tüdrukutele heaks eeskujuks.

- Rohkem vanemate (individuaalsusega) arvestamist, vähem nende noomimist.

- Iga lapse kohta tagasiside andmise oskus - kas siis olulisematest juhtumistest lapsega päeva jooksul näiteks ja kas sõi ja magas piisavalt. Õnneks on see aasta see parem, kui eelmisel.

- Julgem suhtlemine vanematega ja tagasiside (ka negatiivne) andmine.

3. järeldus: Lapsevanemad hindavad infovahetust haridusasutusega toimivaks ning rahulolu sellega on kõrge. Samas eelistavad vanemad infot oma lapse või rühma kohta asutuse üldinfole (sh rühma info).

Korduvalt on esile toodud, et infot jagatakse palju ning ning infovahetus toimub hästi või suurepäraselt, infot lasteaia tegevuse kohta on piisavalt või isegi liiga palju.

- Olen saanud vastuse igale küsimusele, info liigub hästi. Rühmas olevale telefonile võiks saada helistada, et küsida/anda teada midagi olulist. Kohalkäimise kohta saavad õpetajad info vanematelt kätte, aga vanemad lasteaia argipäeval ühendust ei saa. Kasvõi küsida mõne nakkushaiguse epideemia hetkeseisu kohta, et kas last viia või mitte. Või kadunud esemete jne kohta.

- Ehkki uurisin õpetajalt lapse päeva kohta, oleks tahtnud rohkem infot tema tegevuste kohta. Näiteks igakuist kokkuvõtet tähelepanekutest õpetaja poolt.

- Kohati on infot ja erinevaid kirjakesi siit ja sealt kokku liiga palju, et suudaks pidevalt selekteerida ja järge pidada. Arvan, suuremad huvilised võiksid blogist TLPK tegemistest lugeda ning meilikasti tuleksid siiski ainult konkreetese rühmaga seotud asjad.

- Olen kuulnud isegi kurtmist, et liiga palju tuleb kirju. :) Aga üldiselt on see hea.

- Aренгуvestlus oli põhjalik ja sisutihe, tagasisidet saame ka igapäevaselt, samuti toimib hästi kirja teel info edastamine nii õpetajatelt kui direktorilt.

- Kohati kommuникеeritakse palju ebaolulist infot (nt ürituste ajakava sisaldab ka palju selliseid üritusi, mis puudutavad vaid kooli või TLPK töötajaid jne).

- Kogu info võiks olla ühel lehel kirjas: tulevad üritused, küsitlused, jne. E-kirjad kaovad ära.

Igapäevase suhtluse seisukohtalt toovad lapsevanemad esile, et õpetajate vahetustega töögraafik ei soosi täielikku info edastamist lapse päeva kohta.

- Kuna õpetajad vahetuvad lõuna ajal ja hommikul on põhitegevus, siis hommikust infot lapse kohta ei saa. Aga kui kõik korras, ehk ei olegi seda vaja.

- Kahjuks ei ole ju õpetajatel alati võimalik lapsevanemaga vahetult infot vahetada hommikul või õhtul, kuigi nad tahaksid.

- Igapäevast suhtlust ja tagasisidet võiks isegi rohkem olla, kuna laps ju terve päeva ära, juhtub päeva jooksul kohutavalt palju midagi, millest mina ilma jään.

- Õpetajatel jätkub aega lapsevanemaga igapäevaselt suhelda, isegi siis, kui abiõpetaja on haige ja õpetaja hommikul üksi putru keedab:)

- Rühmasisest jooksvat info jagamist on jäänud vähemaks (e-kirja teel). Oleks hea teada, kui on lasteaiapäevas mingeid muutusi (nt asendusõpetaja rühmas, ajalised muudatused ürituste kavas) või ootusi vanematele.

- Teinekord õpetajat õhtul polegi, so pole kellegi käest küsida päeva kohta, mõnikord on õpetaja nii hõivatud mõne vanemaga jutustamisega (nii paistab see kõrvalt), et ei pööra teistele saabuvatele vanematele mingit tähelepanu ning seega jääb suhtlus olematuks.

- Suhtlemine on tore ja informatiivne. Mõnikord õpetajad muretsevad lapse pärast ehk liialt palju. Järgmisel päeval on lapsel juba teine meeleolu ja kõik sujub hoopis paremini.

- Keegi on alati kättesaadav, kui on vajadus. Kui oma rühma töötajad on hõivatud, siis ikka leidub keegi, kelle poole saab pöörduda.

- Õpetajad on väga viisakad, leiavad alati aega rääkida vajadusel üksikasjalikult tähelepanu vajavatest teemadest.

4. järeldus: Lapsevanemad hindavad lasteaias korraldatavaid üritusi kõrgelt, eriti neid mille puhul on (korraldamisse) kaasatud lapsevanemad.

Lasteaia tegevustest hindavad vanemad korraldatud üritusi, korduvalt tuuakse esile toimunud kontserte, heategevuslaata, talgupäevi, kuid ka lapsevanematele ja töötajatele korraldatud koolitusi.

- Oleme rahul. Meeldib, et kaasatakse ka vanemaid (nii ettevalmistusse kui läbiviimisse), sündmused on mõtestatud, on pidulikkust ja salapära. Kõige erilisem on ilmselt adventiring ja laternate rongkäik, väga meeldis ka jõulupidu, hindan kõrgelt ka toimunud koolitusi.

- Meeldib, et tegeletakse aktiivselt ka ühiskondlikul tasemel hariduse edendamise ja analüüsiga. Üritused on kõik olnud toredad, peresid kaasa haaravad.

- Meeldib, et lastele korraldatakse üritusi, olgu need millised tahes, väljasõidud väga väga toredad. Kõigist pole kahjuks haiguste tõttu saanud osa võtta, millest on väga kahju. Karnevalipäev tundus lastele väga meeldivat, selliseid kostüümi/teemapäevi võiks olla palju sagedamini.

- Hindame erinevaid ettevõtmisi nii lasteaia seas kui väljaspool asutust. On hea, et kõigile ettevõtmistele lähenetakse eesmärgipäraselt ja sooviga anda lastele erinevaid elamusi ja kogemusi.

- Et ei ole kõigea kaasa jooksmist ja tegutsetakse väärilt kristliku maailmavaate alusel.

- Hindame soovi ja valmidust kaasata üritustele kogu pere. Meeldib see, et isade- ja emadepäeva puhul ei pea lapsed emadele-isadele esinema vaid vanematele antakse tore võimalus koos lastega midagi meisterdada. Väga tore oli lastele ja vanematele tehtud laternapeo etendus ning laste etendatud jõuluetendus. Samuti meeldis laternarongkäik, mis oli meie perele esimene sedalaadne üritus ja esimene teadmine sellest üritusest, nagu adventiringi.

Lisaks nimetavad vastajad, et enam võiks olla õppekäike (teatriskäigud), ekskursioone, füüsilist tegevust, tegutseda võiks muusikaring (vm huviring).

- Võiks olla rohkem suhtlust lastevanemate seas. Näiteks huvitatutele palveõhtud, asjade jagamise foorum (kellel midagi üle on või puudu, et saaks abi vahendada) internetis. Leian, et TLPK-sse on koondunud sarnaste vaadetega inimesed, kes saaksid teineteist rohkem toetada. Eriti kuna lapsed ju puutuvad igapäevaselt kokku ja ka nemad saaksid sellest kasu - näiteks rohkem suhtlust väljaspool lasteaeda, suurem tõenäosus saada head sõbrad.

- Korra aastas võiks käia fotograaf, et teha kena ühispilt ja portreepildid ning pilte sõpradega. Natuke kadedaks teeb, et suurtes lasteaedades tulla huvitegevustega lasteaeda kohale, peotants, iluvõimlemine vms, praegu kulutame aega, et last õhtuti tantsima viia.

5. järeldus: Lapsevanemad hindavad koostööd lasteaia jaoks või väga heaks, ollakse rahul ürituste korraldusega ning võimalustega olla kaasatud lasteaia tegevusse. Koosolekute korraldus vajab asutuse poolset ühtlustamist ning süsteemsemat lähenemist.

Korduvalt tuuakse esile, et isiklikule osalemisele ja kaasatusele seab piirid ajanappus. Enamus vanemates osales üritustel „sageli“ või „peaaegu iga kord“.

- Oleme kaasatud. Arenguestlustel õpitakse rohkem tundma ka vanemaid ja perekonda, selle alusel võiks õpetajad julgelt teha ka konkreetseid ettepanekuid vanematele, sageli sooviks veel kuidagi panustada või midagi pakkuda, kuid ei tea kuidas ja mida.

NB! Käsitöö tegemise sidumine lapsevanemate koosolekutega on paljudes vanemates tekitanud segadust, samas on palju neid, kellele see meeldib.

- Käeliste tegevuste mõte jääb natuke häguseks. St et ootaks pigem sisulist külge - infovahetust, probleemide arutamist, võib-olla mõnd harivat osa. Aega on kõigil väga napilt ja lapsed kodus ootavad (neid näeb töönädala jooksul niigi vähe), siis tundub maailmine jmt nagu natuke ajaraiskamine. Ühine jõululingikudumine on teine asi.

- Koosolekud tihti laialivalguvad, mõned vanemad on väheinformeeritud ja küsivad esmaseid asju üle, selle peale ei tohiks kulutada kõigi teiste aega. Palju asju saab rääkida eraviisiliselt või siis paluda viia end kurssi ning koosolekud võiks jääda täpsustamiseks, küsimusteks. Ajaga on siiski paremuse poole läinud selles osas.

- Rühma koosolekud võiksid olla ilma käeliste tegevusteta ja arutelu-konstruktiivised.

- Kas koosolek = käeline tegevus? Mulle meeldib, kui teemad on teada ja ajaline piir ka.

- Kestvus võiks natuke lühem olla, käelised tegevused huvitavad.

- See on keeruline küsimus. Ühelt poolt on aega alati vähe ja seega võiks iga koosolek olla ikka põhjusega kokku kutsutud oluliste teemade arutamiseks. Teisest küljest oli viimati ka maalimisega kätt proovida päris tore.

- Koosolekud algavad vara, so lasteaed töötab (parkimisega probleemid, laste äraviimisega probleemid) ja lõpevad liiga hilja. Teemad võiksid olla kontsentreeritumad - kaks ja pool/kolm tundi lastevanemate koosolekuk on liiga pikk aeg... Meeldib see, et pärast tuleb kõigile protokoll.

- Koosolekud üldiselt mõttetu, sest info tuleb ka muude kanalite kaudu kohale ja käelisi tegevusi saan iseseisvalt kodus ka teha. Väärtustan rohkem aega koos perega.

- Jäime väga rahule. Võiks teha eraldi koosolekuid isadele:) Väga meeldib see, et ka vanemad pannakse tegema käelisi tegevusi ning avaringis antakse kõigile sõna. Vanematele võiks ühistööna pakkuda ka mõnda suuremat projekti, mitte nii, et igaüks vaid enda lapsele, vaid nt mingi suurem asi tervele rühmale.

- Koosoleku korraldus on olnud sobilikult konstruktiivne. Käeline tegevus võiks kaasneda iga koosolekuga, see annab võimaluse ka kogukondliku ühtsuse/ sotsialiseerumise tekkimisele.

- Koosolekute korraldusliku ja sisulise poolega oleme rahul. Käeliste tegevuste osa tuli meeldiva üllatusena ja pakkus mõnusat vaheldust. Hea meelega teeksime kaasa kõike, mida lapsed teevad, sh viltimine, kudumine, heegeldamine ja puutöö. Usun, et meie õpetajad on piisavalt pädevad ise häid käelisi tegevusi välja pakkuma.

- Väga rahul lastevanemate koosolekutega - ja väga naudin just seda, et on ka selline ühistegemine, meisterdamine, maalimine. Lapsevanemaid võiks rohkem selliseid asju tegema panna :)

- Käeline tegevus võiks rohkem arvestada isadega.

Arenguestlusi hinnatakse sisukateks ja tulemuslikeks, samas toovad mõned Punga maja vanemad kitsaskohana esile privaatse ruumi puudmisel arenguestluste pidamise trepiahallis. Pakutakse ka idee õppeaastat lõpetavast kirjalikust koondtagasisidest (srn kooli kujundavale hindamisele).

Ka toimunud lapsevanemate ja töötajate koolitusega ollakse „rahul“ või „väga rahul“. Kommentaaride, ettepanekutena esitatakse:

- Paraku õnnestus muude koolituste ja tegemiste kõrvalt osaleda ainult ühel TLPK koolitusel (Einike Pilli omal ja väga rahul). Oleksin huvitatud koolitusest laste tunnetuslike oskuste arendamise teemal, sh tunneteteemalise sõnavara laiendamise ja viha juhtimise õpetamisest.

- Maili Karindi koolitused on olnud väga-väga head. Selliseid koolitusi, mis aitavad mõista laste arengufaase ning aitavad toime tulla erinevate väljakutsetega, võiks olla regulaarselt.

- Väga huvitaks waldorfpedagoogika-alased teemad nii eelkooli kui kooliealiste laste vaatevinklist.

- Psühholoogia valdkonnast võiks tulla koolitusi. Perenõustamiskeskusest näiteks mõni pereterapeut.

- See on suurepärane, et neid teete. Väga tunnustan seda ideed. Ka see koht, kus vanema dsaad kokku, et õppida ja arutleda meiele olulistel teemad ja üksteisea tutvuda jne.

- Lapsevanemate koolitamine on kindlasti väga oluline. Mulle tundub, et TLPK lapsevanemad on keskmiselt üsna teadlikud inimesed ja põhiteadmised paljudel teemadel on olemas. Seega tahaks pigem pisut sügavamaid teemakäsitlusi ja uudseid koolitusmetoodikaid. Mulle tundub, et järjest olulisem on ka see, et teemakäsitlusel oleks teaduslik tagapõhi. Igasugu ebateadust ja esoteerikat vohab massiliselt ja raske on vahet teha, mida uskuda ja mida mitte.

- Toitumist võiks veel õpetada isegi kui üks kord sai räägitud, võiks harida vanemaid, kuidas kodukeskkonnas last toitumise läbi toetada

- Kuidas toetada kodus lapse kooliks ettevalmistumist? TLKP kooliosa õppetöö sisu, ülesehituse ja eripärade tutvustamine.

- Eriti on meeldinud lastega filosofoerimise koolitus ja Einike Pilli koolitus kujundavast hindamisest, sooviks ka teisi pedagoogilisi teemasid, nt eelkooliealiste laste lugemis- ja arvutamisoskuse arendamine/toetamine.

- Olen osalenud ühel koolitusel - sellega jäin rahule. Ettepanek koolitusteemaks: laste seksuaalne areng ja tänapäeva maailm vms.

Lapsevanemad on aktiivsed ning huvitatud võimalustest osaleda haridusastuse tegevuses. Selleks tehti (vastates küsimusele „Teie ootused ja ettepanekud TLPK-le? Milles oleksite nõus kaasa lööma ning mille organiseerimisel saaksite aidata?“) mitmekesiseid ettepanekud.

- Lastevanematele võiks pakkuda võimalust olla mõnikord õpetaja abi, eriti neile, kelle lastel on probleeme. Nõu ja jõuga olen valmis kaasa lööma üritustel.

- Meeldiks, kui lasteaed saaks rakendada individuaalse arengu programmi, kus koostöös vanematega selgitatakse välja, mis on lapse nõrkused ja aendamist vajavad küljed. Aktiivselt näeks see välja näiteks niimoodi, et õpetaja suunaks ja aitaks lapsel tema jaoks raskes olukorras hakkama saada (kasvõi stimuleeritud tegevuse kaudu). Näiteks mõni laps ei tule toime sellega, kui ta liiga palju tähelepanu saab või keegi tahab mänguasja ära võtta. Sellised programmid on lisaks lasteaedadele olemas (pole kursis, kas ja mil määral seda lasteaias rakendatud on). Tegelikult võib see aga liiga mahukaks ja üle jõu käivaks kujuneda.

- Jätkake samas vaimus. Talgute korraldamine on hea mõte.

- Mingi üritus võiks olla ka vanaemadele-vanaisadele või muude lähisugulaste kaasamiseks olla.

- Jätkake samas vaimus, lasteaiahoovi võiks soetada ronimiseks midagi.

- Tulenevat oma töökohast võiksin pakkuda harivaid/mängulisi programme või tegevusi Laulupeomuuseumis. Probleem seisneb selles, et 3-4 aastased on liiga väikesed nendes osalemiseks, sobilikud 5-7 aastastele.

- Üks põhiline ootus on, et TLPK-l jätkuks jõudu ja indu sama edukalt ja positiivseid väärtusi eesmärgiks seades edasi tegutseda. Olen valmis võimaluste piires lapsevanemana sellel erinevas vormis kaasa aitama. Kaalumist tasuks varem välja pakutud mõte vanemate kogu loomiseks. Heategevuslikes ettevõtmistes, kas TLPK enda hüvanguks või mõne muu organisatsiooni toetuseks.

- Konkreetseid ettepanekuid pole, oleme alati osalenud, abi pakkunud kui see on olnud võimalik. Teeme seda ka edaspidi. Me väga armastame Rooski maja, õpetajaid ja TLPK lasteaeda tervikuna :)

- Linna kultuuriasutuste külastamine - saaksin aidata külastusi organiseerida ja läbi viia.

6. järeldus: Lapsevanemad hindavad füüsilist õpikeskkonda heaks või väga heaks, peamise arenguvajadusega tuakse esile õueala haljastamist ning õuevahendite täiendamist.

Viimane on TLPK arendustegevuse üks prioriteetidest.

Aprillist 2015 esitatud vastuste puhul oli ilmselt mõjuteguriks asjalolu, et ehitustegevuse tõttu 2013. ja 2014. aasta suvel polnud lasteaiamajade ühisel õueala saanud muru rahulikku kasvuaega ning sisuliselt hävinenud oktoobriks 2014.

- Arvestades meie kliimat, võiks olla võimalus kuivatada õueriideid kuivatuskapis. Õueala muutub vihmaga väga poriseks ja muru seal vist kasvama ei hakkagi. Ehk vajaks see mõne spetsialisti (aedniku) nõuandeid või nippe teistelt lasteaedadelt?

- WC on väga väike (vaid kaks tualettpotti ja valamut), külm, kitsas, ei paku privaatsust. Viimati tuli kraanist väga kuuma vett, mis on tõsiseks ohuks põletustrumadeks. Garderoob on väga kitsas, nagid tihedalt koos, lastel pole ruumi üksteise kõrval istumiseks ega asjade ärapanemiseks. Kahelt poolt ustest voogab külma õhku külmal aastaajal. Puudub ühisruum või saal, kus rühmad saaks kokku või toimuks peod/koosolekud/vestlused.

Õueala väike, tolmab, vähe atraktsioone, väravad avanevad-sulguvad raskelt (peaks olema ühe käega avatavad).

- Sisetingimused meeldivad väga, õues pisut vähe ruumi ja liumäe ohutus tekitab muret väiksemate laste puhul. Õnnetus ju ei hüüa tülles.

- Ideaalis võiks olla kogu Roosi tn piirkond lasteaiamajakestega kaetud, kus igas rühmas on kuni 10 last. Laste arv on liiga suur, aga see on juba riigi tasandi probleem. Suurepärane, et kasutusel on nõ õueala laiendusena Emajõe park, Botaanikaaed, Laulupeomuuseumi põõsalabürint, Kaubamaja mänguväljak, ...

- Sisetingimused on väga head, ilusad ruumid ja mõnus õhkkond. Õues on häda selles, et pole üldse rohelist, märja ilmaga on väga palju pori. Arusaadav, et muru tekitamine nii tihedalt kasutataval alal pole lihtne. Kahjuks pole ka ühtegi konstruktiivset ettepanekut, kuidas olukorda muuta. Palju liiva mängimiseks on samas jälle väga tore.

- Õues võiks olla tegevusi ka vanematele lastele - ronimisvõimalused, osavuse arendamise tegevused/kohad, mängumajakene - kiikumine ja liulaskmine pole neile enam atraktiivsed.

- Siuseruim on imearmas aga õueruumis on puudu jääke kuna kevadel-sügisel on õu paras porimülgas. Võiks enam lastega parkides, botaanikaaias käia.

- Õueala on minu arvates poolikult sisustatud, Võiks olla rohkem ronimisreleideid, suur mängumaja vms.

- Seest korralik, õues võiks olla plank, mis eraldab parklat mängualast ning mis hoiaks ka tuult - väga tuuline tundub õu olevat võrreldes teiste kohtadega Tartus. Koosolekul mainiti roomatti, kuid kogemus ütleb, et see kestab maksimaalselt 2 aastat - läheb ruttu koledaks ja katki. Parem teha kohe korralik aed. Õues võiks olla ka korralik muru, mis peaks vastu laste jooksmisele. Mätastunud muruvaip näiteks. Elu on näidanud, et tavalise muru külvamisest pole kasdu olnud.

- Üldiselt on kõik hästi. Kaks ettepanekut siiski on: õuealal aernamine porisel perioodil mängimisvõiamluste parandamiseks (loodame, et terrasi ehitus sellele kaasa aitab); Roosimajale välisukse juurde (välistrepi mademe asemele) tuulekoja ehitamise võiamluse kaalumise, kuna alumise korruse lapsed on riideid vahetades pidevalt ilmaolude meelevaldas (sulgeva-avanema ukse tõttu).

- Arenguruumi kindlasti on (nt õueala haljastamine, poriga võitlemine), kuid samas on positiivset arengut märgata ja suuri puudusi pole.

- Kurvaks teeb pisut õu, sest pole muru ja natuke kitsas minu hinnangul on nelja rühmal seal mütata. Õueõpet võiks rohkem olla. Sisekeskkonnaga oleme väga rahul. Kuigi kindlasti võiks mängunurkasid uuendada ka iga aasta millegagi ja/või välja vahetada mõni asi.

7. järeldus: Lapsevanemad on rahul lasteaia toitlustamisega ning hindavad menüü tervislikkust.

Valdavalt on vanemad menüüga väga rahul, kuid vastustes tehakse ka konstruktiivset kriitikat, millest ilmneb lapsevanemate suur teadlikkus ja nõudlikkus.

- Tervislikkusega tuleks leida mingi mõistlik tasakaal. Kui ikka on näha, et mingit konkreetset ülitervislikku kraami lapsed omaks ei võtagi, siis vast ei pea sellest kramplikult kinni hoidma. Aga eks seda näitab aeg.

- Pole uue menüüga rohkem kursis, kui vaid meili teel saadud infoga. Varem tekitab muret plastmassi kasutamine (eriti kuuma toidu kokkupuude plastmassnõudega - kulbid, kausid) ja toidu tooraine ning kvaliteet (tundus, et supid on vesised ja pole kontidest keedetud, menüü kohati mitesobilik). Olen väga tänulik, et võeti arvesse erivajadusi. Kokkuvõttes olen toitlustamisega rahul.

- Väga meeldib, et on üle mindud omamaisele ja mahedale toorainele.

- Kõõgivilja ja puuvilja söömine on suurepärane, samuti see, et soovitakse tervislikku ja ökot toitlustamist. Õhtuote toidud on eriti meeldinud.

- Mõnel päeval on õhtuode liiga kesine (ainult kook millegagi - see ei täida eriti kõhtu ja lapsed on juba lasteaiast ära tulles näljased - see viib jonnini ja ka kiirtoiduni/näksideni. Päevase vitamiinipausi ajal pakutakse vahel õunu jm magusaid vilju, mis on hammastele vahenäksina kahjulikud. Päevane vitamiininäks ning õhtuse kojuminekuagse näljatunde leevendamiseks vanemate poolt kaasa võetavad näksid on hammaste seisukohast kohutavad harjumused. Hambad peaksid saama toidukordade vahel 3-4 tundi puhkust, et sülg jõuaks neutraliseerida happed. Sellekohast infot leiab internetist piisavalt. Palun seda arvesse võtta - suuhügieen on osa terviskäitumisest, mida muidu ju järgitakse?!

- ärast menüüuuendusi olen rohkem rahul. Enne tundus, et portsjonid olid liiga väikesed või siis toit vähemväärtuslik. Lasteaeda lapsele järele tulles oli lapse kõht on väga tühi. Nüüd on olukord parem. Alati võiks lapsele kättesaadav olla nt leib, kui kõht tõesti väga tühjaks läheb.

- Väga meeldib, et mindi üle mahetoidule, et tehakse ise pudrud, leib ja küpsedised.

- Meeldib rõhuasetus tervislikule ja täisväärtuslikule toidule.

- Mulle tundub, et õhtune toidukord võiks olla väheke toitvam.

- Oleme rahul ja eriti rahul, et väärtustatakse mahe ja ökotoitu ning jälgitakse, kus tooraine saadaks. Kui lõunasöögid valmistatakse ka kohapeal, siis võiks hinnata ideaalilähedaseks!

- Väga rahul uuendustega mahedama menüü suunas.

8. järeldus: Kõik vastanud lapsevanemad nõustuvad, et pere ja haridusasutuse väärtused ühtivad või usaldatakse TLPK poolt esindatud väärtusi, kui need kodustest erinevad. Samas ilmevad seoses TLPK väärtuste ja eripäradega vastakad arusaamad ning erinevad ootused.

Tulenevalt antud tagasisidest on asutuse ülesnadeks lapsevanematele tulevikus enam selgitada (mõtestada, esitada) TLPK alausväärtusi ning samuti selgitada waldorfpedagoogika kohta kristlikus haridusasutuses.

- Ootaks selgemat kristlikku komponenti.

- Kindlasti oleks kodus võimalik asju paremini teha (näiteks toituda tervislikumalt), kuid anname endast parima.

- Kodused väärtused on vähem teadvustatud ja oleme endiselt pisut umbusklikud waldorfpedagoogika komponendi osas. Rohkem ootaks luterliku sisuga õpetust.

- Me küll pole ühegi koguduse liikmed ega kristlased, kuid põhimõtted kasvatuse osas kattuvad enamjaolt.

- Lastepsühholoogide seisukohast ei ole õige lapsi täiesti ära lõigata nõ massikultuurist - samuti ei peaks seda maha tegema - pered ja valikud on erinevad, aga keegi ei tohiks selle pärast tunda enda teisejärgulisena. Lapsed ei kasva vaakumis, paratamatult on nad mõjutatud (küll erineval määral) ümbritsevast, sh ka monsterautodest, ämblikmeestest jm taolisest. Peetri koolis on kavas meediaõpetus, juba lasteaias võiks puudutada teadliku tarbimise teemat (ja mitte ainult kriitikalaviinina).

- Oleme väga rahul õpikeskkonna ja individuaalse lähenemisega aga religioossed vaated on need, mida meie kodukeskkonnas ei rõhuta.

- Jeesus Kristus ristil on ehk liiga masendav ja arusaamatu igapäevasisendus lapsele, õnneks on see lasteaias väiksel. Ise eelistaks positiivse sisuga, rõõmu ja rahuolu sisendavaid atribuute.

- Palju asju on lasteaiast meie pere igapäeva ka üle tulnud, nt söögisalm, juttudest etenduste tegemine, laulud jm.

- Neli seepärast, et meie pere ei ole kristlik pere, vaid täiesti keskmine Eesti pere, kes käib väga harva kirikus ja kodus ei loe isegi söögipalvet. Seda tänulikumad oskame olla selle eest, et meie lastel on võimalus maailma laiemalt näha. Samuti hindan seda, et lasteaed ei ole sügavalt religioosne asutus, vaid lähtub kristlikest alustest ja väärtustest täisväärtuslike inimeste kasvatamise nimel.

- Pooldan väga kristlikke väärtuste rakendamist kasvatustöös, samuti looduslike materjalide ja mahetoidu kasutamist. Ei meeldi, et lasteaias reklaamiti joogatunde (nii lastele kui ka täiskasvanutele /TLPK: joogatundideks üüriti õhtusel ajal välja üks rühmaruumi ja sellest informeeriti vanemad, lastele pole seda siiski „reklaamitud“/), kuna see esindab teistsugust, idausundite vaimsust. Luterlikus lasteaias võiks lähtuda Jeesuse õpetusest.

- Me hindame kristlikke väärtusi ja väärtusõpet, aga pigem oleme spirituaalsed inimesed kui tihedasti kirikuskäijad või piiblit lugevad inimesed ehk mitte väga usklikud, kui nii võib öelda. Päris kõike ikka ei usu :) Meie perekond on meditsiinilise ja sõjaväelise taustaga oma eriala valikult ning seega praktilise ja analüüsiva loomuga :).

- Väärtuspõhisus on igati tore. Usuteema meile veidi võõras.

Tuues esile TLPK lasteaias eripärasid on lapsevanemate arvamusel ootuspäraselt seotud kristliku väärtuskasvatuse ja waldorfpedagoogika rakendamisega. Lisaks nimetatakse korduvalt loovust, looduslähendust, kodust õhkkonda, väärt personali, individuaalselt lähenemist, tihedat suhtlemist, liitühmade eksisteerimist.

- Minu jaoks on oluline, et tegemist on kristliku lasteaiaga. Samuti on oluline, et rühm on väiksem kui munitsipaallasteaias ja et tegemist on liitühmaga.

- Meeldib väike liitühma mudel. Rühm toimetab kui pere. Meeldivad ka toitumise alused ja see, et õues püütakse olla ja ollaksegi iga ilmaga.

- Rahulik ja sõbralik õhkkond. Meeldib, et kasvataja annab iga päeva lõpus tagasisidet ja et see ongi loomulik.

- Kristlikud vaated - lapsele väga oluline varakult tutvuda õige teega ja eriti just väljaspool kodu.

- Waldorf kasvatuspõhimõtted, koolitused-areng ja tervislik toit.

- Asjatundlikud ja hoolivad õpetajad, kes alati laste üle head meelt tunnevad.

- Lasteaed on kõiges väga isiklik, põhjalik ja vastutulelik.

- Lapsele jagub aega ja tähelepanu, tegeletakse rahulikult oluliste asjadega. Personal on väga-väga meeldiv.

- Lasteaed ja kool koos. Väga selge ja korrektne asjaajamine. Looduslikud materjalid. Asukoht ja majad.

- Vaba mänguaeg, väärtuskasvatus, erinevate tegevuste ja ainete integreerimine ja mänguliste ja praktiliste tegevuste kaudu õppimine.

- Loovmängu väärtustamine. Traditsioonilised üritused on toredad ja vajalikud. Mulle väga väga meeldib meie lasteaed. Ei vahetaks mingil juhul mõne teise lasteaias vastu, vaid soovitan soojalt ja räägin ainult ülivõrdes emadele, kes lasteaeda otisvad ja aru pärivad.

- Väikesed segarühmad, väike territoorium - kõik tunnevad kõiki - pole anonüümsust nagu suures lasteaias.

- Mulle meeldib lasteaias ja kasvatajate adaptiivsus lapse eripäradele. Lastel on selles keskkonnas hea olla. Mulle väga meeldib, kuidas lapsed saavad ise taimi kasvatada ja see avardab nende maailmapilti, kuidas looduses asjad toimuvad. Paraku tahaks, et lapsed veedaks enam aega õues, saaks ringi konnata looduses ja matkaradadel. Idee, mis kaua mõlkunud on, et lapsed võiks õppida idusid kasvatama ja neid süüa lasteaias :)

- Mõistev suhtumine, suurpärased õpetajad, korrekne suhtlemine juhtkonna poolt.
- Rahulik ühistegutsemine ja toimetamine. Mänguasjade looduslikkus/loomulikkus, vähesus. Palju õueaega.
- TLPK kui asutus on terviklik ja läbimõeldud süsteem, valitseb põhimõtete ja tegevuste harmoonia, meeldivad waldorfpedagoogika elemendid, väga pädev personal ning kristlik väärtuskasvatus, väga oluline on kogukonnapõhine lähenemine.
- Minu jaoks on lasteaia puhul esmase tähtsusega see, et minu tööloleku ajal mu laps ei tunneks ennast õnnetu ja hüljatuna, vaid viibiks hubases ja mõnuses kohas, kus ta tajuks, et keegi tema eest hoolitseb. Arendamine ja õpetamine on teisejärguline, seda saab kodus ka teha. Üleüldse näitavad uuringud, et lapsed arenevad (isegi sotsiaalses mõttes) kõige paremini kodus täiskasvanud inimestega suheldes; lasteaed kui selline tavaliselt pidurdab nende arengut (ei leia viidet üles). :) Seetõttu, kui lasteaiata ei saa, siis on lasteaia kvaliteet tohtu tähtsusega. Sooja õhkkonnaga lasteaiad, kus lastel on kasvatajatega usaldavad suhted, ei mõjuvat kuigi halvasti (<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/17007228>). Kokkuvõttes, õpetajate suhted lastega on tähtsamad kui õpetamine ise.
- Olulisim eripära on lasteaia väiksus ja asumine naturaalsete materjalidega sisustatud oma hooviga eramajas. Sisulise poole pealt on olulisim eripära lapsest lähtuva waldorfpedagoogika rakendamine ja kristliku väärtuskasvatuse rakendamine abivalmis, arvestavate, mõtleivate ja hoolivate laste kasvatamisel.
- Väärtuspõhine ja mõtestatud juhtimine.
- Rahulikkus, hea personal, hea toit. Mõnus väike lasteaed kus info liigub.

9. järeldus: Lasteaia lapsevanemad näevad TLPK 1. klassi lapse haridustee võimaliku või loomuliku võimalusena, samas on uue kooli suhtes reservatsioonid ning küsitavusi. Ilmneb, et lasteaia ja kooli valikukriteeriumid (nt asukoht) on mõneti erinevad.

Tulenevalt lapsevanemate vastusest on TLPK järgmise õppeaasta 2015/2016 üheks prioriteediks lasteaia lapsevanematele TLPK kooliosa tegevuse ja põhimõtete asjakohane tutvustamine.

- Hea meelega. Majanduslik aspekt on siiski väljakutse, sest kooliosa on oluliselt pikem (mitte vaid mõni aasta, nagu lasteaed).
- Hetkel mitte, kuid laps on veel väike ja koolgi veel noor. Paari aasta pärast ehk küll. Hirm on, et väike kool ja klass meelitavad "erilisemaid" lapsi kooli, kes hakkavad klassis tooni andma ja "tavalistelt" õpilastelt tähelepanu ära võtma. Hirm on ka selles, et äkki ei saa laps soovi korral hiljem gümnaasiumisse sisse või jääb hätta, kuna õpetus on liiga erinev.
- Õhkkonna ja üldise suuna poolest kindlasti valiksin. Muret teeb natuke see, et õppekavas on inglise keele asemel saksa keel. Olen ka ise koolis saksa keelt õppinud ning kahjuks pean nentima, et edasistes õpingutes oli keele kasutegur väga väike. Keele tundmine on loomulikult väärtus omaette, aga tänapäevases maailmas ma saksa keelt esimeseks keeleks ei valiks. Pigem inglise ja vene keel.
- Jah, võimalik et valiks, aga tahaksin sellisel juhul sügavuti tutvuda õppekorralduse ja -materjalidega.
- Võimalik. Esimene keelena sooviks lapsele inglise keelt.
- Jah, kui elame sel ajal Tartus. Tulevane Peetri kooli asukoht on meie jaoks soodne. Ja loomulikult meeldib ka kooli aura.
- Ei valiks. Leian, et kristlik maailmavaade saab kasvada ka munitsipaalkooli tingimustes ja liialt eralduda pole vaja.

- Võibolla, oleneb õpetajast. Meeldiks väga kui ka koolis kasutaks waldorfpedagoogika elemente ja jätkuks väärtuskasvatus sarnaste meetoditega.
- Lapsel küll veel 3 aastat koolivalikuni aega, kuid valiksin kindlasti. Lastead toimib nii hästi, loodan siis et kool ka.
- Hetkel ei oska öelda. Kuna pere suuremad lapsed käivad mujal põhikoolis, siis kaalume loomulikult ka seda võimalust, et kõik lapsed käivad ühes koolis.
- Ilmselt valiks - eeliseks taas väiksemad klassid, vähem ülekoormatud ja vähem stressis pedagoogid, samuti nõuühine koolipere.
- Ilmselt jääb see kooliosa meist kõrvale religioossete vaadete tõttu. Oleme väga avatud ja usume, et laps peaks olema erinevate religioonidega kursis, kuid jääme ilmselt siiski waldorfkooli juurda.
- Jah, aga asukoht ei ole kahjuks sobiv. Kool peaks olema kodu lähedal.
- Jah. Kuna lasteaiaga osa kvaliteediga jään väga rahule.
- Meeldib loodussõbralikkus, kuid ma pole kindel, kas kool seda pakub. Kardan lapse koolistressi, mistõttu võiks algklassides ka olla rohkem viibimist värskes õhus. Positiivne on kujundav hindamine.
- Ei ole kindel. Meil on kodu lähedal mitu täiesti erinevat kooli, kõik isemoodi heade külgedega.
- Suure tõenäosusega valiksin ka TLPK kooliosa lasteaiaga sarnaste väärtuste tõttu, mis on meie perele meelepärased. Meeldivad ka väiksemad klassikollektiivid, mis võimaldavad rohkem individuaalset suunamist ja laste vajaduste märkamist/ eripäradega arvestamist. Ainukeseks takistuseks võib osutada õppemaksu suurus, eriti mitme lapse koolitamisega seoses.
- Valiksin kindlasti TLPK kooliosa, kui suudetakse tagada erakoolidele omane väiksem laste arv klassis, st max 18 last klassis. Praegu kuulda olnud jutud Peetri kooli oma maja klasside mahutavusest (20-24 õpilast) teevad pisut murelikuks. Erakooli valiksin siiski sellepärast, et õpetajal püsiks isiklikum suhe lastega ja lapsed pääseksid suure laste arvuga kaasnevast ülemäärasest lärmist ning asjata raisatud väärtuslikust õppeajast, sest mida rohkem lapsi, seda rohkem tegelemist distsipliiniga. Samuti oleks see kool tulevane kodule lähim koolimaja ning Peetri 33 valmimine mängib ka praeguse lasteaialapse koolivaliku osas suurt rolli. Kindlasti ei saaks me panna last ka erakooli juhul, kui õppemaks tõuseks Tartu Erakooli õppemaksu tasemele.
- TLPK kool jääb meie kodust väga kaugelt ja see on ainus põhjus, miks tõenäoliselt seda kooli ei vali.
- Olen mõelnud küll kooli peale, eelkõige kristlike väärtuste, väga motiveeritud meeskonna ja lapsekeskse lähenemise tõttu.
- Oleme seda arutanud ning jõudnud järeldusele, et TLPK kooliosa eelis on väikesed klassid ja individuaalne lähenemine, kuid meie ootused klappivad rohkem Tartu Waldorfkooliga ning sinna oleme ka plaaninud oma lapse panna. Oluline fakt on ka see, et olen ise käinud waldorfkoolis Tartus 1.-6. klassis ja hindan seda kogemust väga kõrgelt. TLPK kooliosas on töö tõenäoliselt suurepärase õpetajad, aga meie jaoks on kool liiga rangelt kristliku suunitlusega, sest lapsel peaks ikkagi olema võimalik ise oma tee usuni valida-leida oma eluteel - mitte kodust-koolist peale surutuna. Samuti on TLPK paratamatult veel väikese kogemusega õppeasutusena.
- Tõenäoliselt valiks küll - väiksemad klassid, rohkem isiklikku tähelepanu, alguses ei panda hindeid, õhkkond õppimiseks kindlasti parem.
- Praegu veel mitte, sest koolis õppemaks suur, kool ise aga väike ja võimalusi teiste koolidega võrreldes vähem.
- (Liiga) väike kool. Ehk väiksus on nii positiivne, aga kuna praegu veel liiga väike, siis ka negatiivne.
- Klasside väiksuse ja kristlike väärtuste pärast valiksin küll.